

เลือดข้นคนจาง : การวิเคราะห์ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่

พันวัสสา แก้วกำเนิด

นักศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

panvassa.k@ku.th

ลิธธานุช พูลผล

นักศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

sitthanuch.p@ku.th

จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

chatuwit.k@ku.th

รับบทความ: 12 กุมภาพันธ์ 2567

แก้ไขบทความ: 21 มีนาคม 2567

ตอบรับบทความ: 4 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่เพศชายได้รับ จากสังคมชายเป็นใหญ่ ผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง (2561) โดยวิเคราะห์ตัวละครชาย 4 ตัว ได้แก่ ประเสริฐ เมธ พิท และ กว๋ยเตี่ยว ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ที่วิเคราะห์บทละครตามทฤษฎีชายเป็นใหญ่ และแนวคิดจิตวิเคราะห์ พบว่า ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ แบ่งตามความอาวุโส และแบ่งตามเพศสภาพ ซึ่งผลกระทบที่ได้รับโดยแบ่งตามความอาวุโส ปรากฏในด้านของเพศชายที่มีอายุมากกว่า เช่น ตัวซุง จะมีความอาวุโสมากกว่าพี่น้องเพศชายในรุ่นเดียวกัน รวมถึงการส่งต่อความคาดหวังอันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดู โดยครอบครัวของลูกชายคนโตมักตั้งความคาดหวังในการดำเนินชีวิตมากกว่าครอบครัวของลูกชายคนเล็ก และผลกระทบที่ได้รับโดยแบ่งตามเพศสภาพ มีทั้งผลกระทบที่เพศชายมีต่อเพศชายด้วยตนเอง ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากเพศหญิงที่มีความอาวุโสกว่า และผลกระทบที่มาจากความสนใจในครอบครัว ซึ่งผลกระทบทั้งหมดเกิดจากแนวคิดปิตาธิปไตย

ในครอบครัวที่กดทับกันมารุ่นสู่รุ่น และการกดทับนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้อีกฝ่ายพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น
หรือในทางกลับกัน ก็กดทับเพื่อให้อีกฝ่ายอยู่ต่ำกว่านั่นเอง

คำสำคัญ : เลือดข้นคนจาง, ปีศาจปิตัย, ชายเป็นใหญ่, คนไทยเชื้อสายจีน

In Family We Trust : The analysis of the impact that men receive from a Patriarchy society

Panvassa Kawkhumnard

Student

Faculty of Humanities, Kasetsart University

panvassa.k@ku.th

Sitthanuch Poolphol

Student

Faculty of Humanities, Kasetsart University

sitthanuch.p@ku.th

Chatuwit Keawsuwan

Associate Professor, Ph.D., Lecturer

Faculty of Humanities, Kasetsart University

chatuwit.k@ku.th

Received: February 12, 2024

Revised: March 21, 2024

Accepted: June 4, 2024

Abstract

This research aims to study the impact that men receive from a patriarchal society through television dramas and characters in the TV series "In Family We Trust" (2018). The analysis focuses on four male characters, namely Prasert, Meth, Pete, and Kway Teow. Prasert and Meth represent second-generation characters (sons), while Pete and Kway Teow represent third-generation characters (grandsons). The research is conducted using a qualitative methodology approach that analyzes the male characters in the TV series "In Family We Trust" based on the theory of male dominance and psychoanalytic concepts. The study found that the impact men receive from a Patriarchy society can be divided into two groups: based on age and based on gender roles. The impact based on age is evident in the fact that individuals who are born earlier or are older, especially older males like the firstborn sons of the family or the first grandsons of the eldest son, tend to have greater age influence compared to siblings in the same generation. This is also influenced

by the transmission of expectations that result from family upbringing. Families of older males often pass on higher expectations for life success than families of younger males.

The impact based on gender roles includes the impact of men on other men, the impact of older females on younger males, and the impact that comes from family dynamics. All of these impacts are a result of the patriarchal tradition within families that pass down and exert pressure from generation to generation. This pressure is intended to stimulate the other party to develop themselves for the better or to achieve higher goals.

Keywords : In Family We Trust, Patriarchy, Male dominance, Thai people of Chinese descent

บทนำ

ปิตาธิปไตย (patriarchy) หรือแนวคิดชายเป็นใหญ่กำหนดบรรทัดฐานว่าผู้ชาย คือศูนย์กลางของสังคมมนุษย์และแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างชายหญิงเป็นสองขั้ว โดยระบุว่าผู้ชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง มีเหตุผล เป็นผู้นำ ส่วนผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอไร้อารมณ์ การเลี้ยงลูกเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้หญิง จึงต้องตกเป็นรองและถูกจำกัดบทบาทเอาไว้ตามที่ผู้ชายต้องการ (พลากร เจียมธีระนาถ, 2554: 1) ซึ่งแนวคิดชายเป็นใหญ่พบในหลายวัฒนธรรม โดยเฉพาะฝั่งตะวันออก อาทิ วัฒนธรรมจีนที่มีระบบก่งสี่ที่มีเพียงแต่ลูกชายที่สืบสกุลเท่านั้นที่จะสามารถมีส่วนแบ่งในก่งสี่ ส่วนลูกสาวจะได้รับสมบัติเท่าที่ได้รับจัดสรรให้ในวันแต่งงานเท่านั้น (เกษม ปรานีธยาชัย, 2544: 148)

นอกจากวัฒนธรรมจีนที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ประเทศไทยก็มีวัฒนธรรมประเพณีที่มองได้ว่ามีแนวคิดชายเป็นใหญ่แฝงอยู่ด้วยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ในอดีตมีการแฝงแนวคิดชายเป็นใหญ่ผ่านสุภาษิตสอนหญิง ที่ประพันธ์โดยสุนทรภู่ โดยจะเห็นได้ว่าเป็นคำสอนที่ใช้อบรมเพศหญิงแต่กลับถูกเขียนขึ้นโดยเพศชาย

“แม่นเขารักอย่าถือทำถือจิตต์	เร่งกลัวผิดเกรงภัยใหญ่หมั่น
คำนับนอบสามีทุกวัน	อย่าคุดันคือดั่งตะบึงตะบอน
ครั้นสิ้นแสงสุริยาอย่าไปไหน	จุดด้ายไฟเข้าไปส่องในห้องก่อน
ระวังคููปัดสลัดที่นอน	ทั้งผูกหมอนอย่าให้มีรูลึง
ถ้าแม่นว่าภัสตาเข้าไสยาสน์	จงกราบบาททุกครั้งอย่าพลั้งหลง
แม่นเมื่อยเหน็บเจ็บปวดในทรวงตรง	ช่วยบรรจงนวดพันให้บรรเทา”

(สุนทรภู่, 2511, น. 33)

จากสุภาษิตที่ยกมาข้างต้น สะท้อนแนวคิดชายเป็นใหญ่ให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน โดยเนื้อหาสุภาษิตสอนหญิงมีทั้งข้อห้ามและข้อปฏิบัติ เช่น เป็นผู้หญิงอย่าทอดทิ้งพ่อแม่ ห้ามดื่มสุรา ห้ามเล่นชู้ อย่าเล่นการพนัน ส่วนข้อปฏิบัติคือต้องเป็นกุลสตรี รักนวลสงวนตัว ประณินบัติสามี ดูแลบ้านเรือนไม่ให้ขาดตกบกพร่อง และต้องเคารพสามี ดังคำกล่าวที่ว่า “แม่นว่าภัสตาเข้าไสยาสน์ จงกราบบาททุกครั้งอย่าพลั้งหลง” ที่แปลว่าแม้ว่าสามีเข้านอนก็ต้องกราบเท้าเพื่อแสดงความเคารพอย่าได้ขาด (พาฝัน หน่อแก้ว, 2565) และในปัจจุบันประเทศไทยก็ยังมีการสร้างสื่อที่แฝงแนวคิดชายเป็นใหญ่ให้พบเห็นอยู่ เช่น ละครโทรทัศน์ เพลง วรรณกรรม ฯลฯ

ละครโทรทัศน์เรื่อง *เลือดข้นคนจาง* เป็นบทละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศเมื่อปี พ.ศ.2561 โดยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนตระกูลใหญ่ ที่เกิดความบาดหมางกันในตระกูลจากเรื่องระบบก่งสี่และการลำดับญาติ จนนำไปสู่ปัญหาร้ายแรงภายในครอบครัว ผ่านโครงสร้างครอบครัวที่ยึดหลักแนวคิดตามวัฒนธรรมจีน แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงในครอบครัว สะท้อนปัญหาที่เกิดจากสังคมชายเป็นใหญ่ออกมาผ่านสถาบันครอบครัวที่เป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในการบ่มเพาะมนุษย์ออกมาสู่สังคม ซึ่งหลายฉากในละครเรื่องนี้มีการแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวดที่ตัวละครได้รับ ไม่เพียงแต่ตัวละครหญิงแต่ยังมีการแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวดที่ตัวละครชายได้รับจากแนวคิดชายเป็นใหญ่อีกด้วย และละครโทรทัศน์เรื่อง *เลือดข้นคนจาง* ได้รับกระแสตอบรับเป็นอย่างดี ส่งผลให้มีการนำบทละครโทรทัศน์มาตีพิมพ์เป็นนวนิยายในปี พ.ศ.2562 (ธนสิน ชุตินธรรานนท์, 2564: 162) ยกตัวอย่างตอนหนึ่งในเรื่อง เลือดข้นคนจาง ดังนี้

ก้วยเตี่ยว : “ต้องเป็นตัวซุงหรืออาม่า ถึงจะได้เป็นลูกชายอากงนะ
 อากงนะ อากงเลี้ยงผมมาตั้งแต่เด็ก ๆ ยังไม่ถือว่าผมเป็นลูกอากงอีกหรือ”
 อาม่า : “มันเป็นธรรมเนียม จะมาบ่นอะไรอี ยังไงอากงก็รักลือเหมือนลูกในไส้อยู่แล้ว”
 (ละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ตอนที่ 1 นาทีที่ 48.29)

เหตุการณ์ในละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ได้มีการถกเถียงกันระหว่าง ก้วยเตี่ยว กับ อาม่าปราง ในพิธีแต่งงานของอากงสุกิจ จิระอนันต์ ซึ่งในพิธีวันนั้น หลานคนที่ได้อยู่แถวหน้า คือ พิท ผู้เป็นหลานชายคนโต มีศักดิ์เป็นตัวซุง และนับเป็นลูกชายคนสุดท้องของอากง ทำให้ก้วยเตี่ยวที่เป็นหลานที่สดใสไร้เรงที่สุด แสดงอาการน้อยใจออกมาหลังจบพิธี ทำให้อาม่าปรางมองว่าก้วยเตี่ยวนั้นอแง ไม่รู้จักเวลา และถึงแม้ว่าอาม่าปรางจะปลอบใจด้วยประโยคที่ว่า “ยังไม่ว่างก็รักลือเหมือนลูกในไส้อยู่แล้ว” (ละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ตอนที่ 1 นาทีที่ 49.00) ก็ไม่ได้ทำให้ก้วยเตี่ยวหายน้อยใจแต่อย่างใดเลย

การระเบิดอารมณ์ของก้วยเตี่ยวในครั้งนี้ มาจากลำดับพิธีการเดินข้ามสะพานงเด็ก โดยอ้างอิงจากฉากในละคร ตอนที่ 1 นาทีที่ 45.15 ที่อาม่าปรางเรียกลูกหลานมาเรียงแถวกัน เริ่มจากประเสริฐลูกชายคนโต ตามมาด้วยลูกชายคนรองลงมา จากนั้นตามด้วยลูกสะใภ้ และลูกสาว แล้วตามด้วยหลานในและหลานนอก โดยเรียงตามลำดับอายุ ซึ่งพิธีในวันนี้มีพิทผู้เป็นตัวซุงร่วมด้วย จึงได้เรียงแถวต่อจากกรกันต์ ลูกชายคนสุดท้องของอากงสุกิจ ทำให้ก้วยเตี่ยวไม่เข้าใจ เพราะตั้งแต่เล็กจนโตก้วยเตี่ยวก็ถูกเลี้ยงดูมาโดยอากงกับอาม่า เนื่องจากพ่อแม่ของเขาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตตั้งแต่เขายังเล็ก ไม่แปลกที่จะทำให้เขาคิดว่าตนเองเป็นลูกชายอีกคนของอากง แต่ในพิธีแต่งงานของอากงสุกิจ เขากลับถูกนับเป็นหลานนอก ต้องไปอยู่ท้ายขบวนเพียงเพราะเขาเกิดจากมนฤดี ที่เป็นลูกสาวของอากงกับอาม่า ทำให้ก้วยเตี่ยวแสดงออกมาด้วยความไม่เข้าใจ และน้อยใจ แต่ไม่มีใครมองเลยว่าเขากำลังเสียใจจากการที่เสียคนที่เปรียบเสมือนพ่อไป มีหน้าซำยังโดนกดให้อยู่ต่ำกว่าพี่น้อง ด้วยอำนาจความเป็นชายที่ไม่เท่าเทียมกันในครอบครัว

จากการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง “ชายเป็นใหญ่” พบว่างานวิจัยโดยส่วนมากกล่าวถึงมุมมองและผลกระทบที่เพศหญิงได้รับจากการกดขี่ของเพศชาย เช่นในงานวิจัยของ เพ็ญประภา ภัทรานุกรม (2559) และของ ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์ (2563) ที่กล่าวถึงการถูกลดทอนคุณค่าและการใช้ความรุนแรงกับเพศหญิง โดยมีผลมาจากแนวคิดชายเป็นใหญ่ และในงานวิจัยของ รุจษ์สวัสดิ์ ครองภูมินทร์ (2564) พบว่าเพศหญิงมักมีอำนาจการต่อรองในครอบครัวที่น้อยกว่าเพศชายเสมอ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในอีกมุมมอง ได้แก่ ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ ผ่านตัวละครโทรทัศน์และตัวละครเรื่อง เลือดข้นคนจาง ซึ่งเป็นบทละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ที่มีการนำเสนอเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศได้อย่างเด่นชัด รวมถึงศึกษาบทความ งานวิจัยและเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีปิตาธิปไตย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุ มุมมอง และความรู้สึกของเพศชายที่มีต่อแนวคิดชายเป็นใหญ่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ ผ่านบทละครโทรทัศน์และตัวละครเรื่อง เลือดข้นคนจาง

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้วิธีการวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยโดยแบ่งแยกออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์เรื่อง “เลือดข้นคนจาง” จากเว็บไซต์ยูทูบ จำนวน 18 ตอน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละคร

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ซึ่งมีการนำเสนอถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน

2.2 ศึกษาพฤติกรรมตัวละครในเรื่อง เลือดข้นคนจาง โดยมุ่งเน้นไปที่ตัวละครชายที่ได้รับผลกระทบจากสังคมชายเป็นใหญ่ ผ่านบทละครโทรทัศน์ เรื่อง เลือดข้นคนจาง

2.2.1 ประเสริฐ ลูกชายคนโตของอากง (ตัวละครชายรุ่นที่ 2 ของตระกูลจิระอนันต์)

2.2.2 เมธ ลูกชายคนรองของอากง (ตัวละครชายรุ่นที่ 2 ของตระกูลจิระอนันต์)

2.2.3 พิท ลูกชายของประเสริฐ มีศักดิ์เป็นหลานชายคนแรกของตระกูลจิระอนันต์ หรือ ตัวซุง (ตัวละครชายรุ่นที่ 3 ของตระกูลจิระอนันต์)

2.2.4 กวยเตี๋ยว ลูกชายของมนฤดี ลูกสาวคนรองของอากง ที่เสียชีวิตไปแล้ว กวยเตี๋ยวจึงถูกเลี้ยงดูมาโดยอากงและอาม่า (ตัวละครชายรุ่นที่ 2 ของตระกูลจิระอนันต์)

2.3 ศึกษาบทความ งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปิตาธิปไตย เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ละครโทรทัศน์เรื่อง “เลือดข้นคนจาง” จำนวน 18 ตอน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง วัน 31 ระหว่างวันที่ 14 กันยายน ถึง 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 และเผยแพร่ซ้ำผ่านเว็บไซต์ยูทูบ วันที่ 14 กันยายน ถึง 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (The concept, theory, and related research)

แนวคิดปิตาธิปไตย

Kamla Bhasil (1993) นักเคลื่อนไหวสิทธิสตรีชาวอินเดียให้ความหมายคำว่า ปิตาธิปไตย หรือ Patriarchy ไว้ว่า เป็นการปกครองภายใต้ระบบของบิดา หรือ หัวหน้าครอบครัว แต่เดิมใช้เป็นคำเรียกเฉพาะของ “ครอบครัวที่ปกครองโดยผู้ชาย” ในครอบครัวจะประกอบด้วยผู้หญิง ผู้ชายที่อาวุโสรองลงมา เด็ก และข้าทาสบริวาร ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การปกครองของผู้ชายที่มีอำนาจสูงสุด ในปัจจุบันมีการนำคำนี้มาใช้กันแพร่หลายมากขึ้นเพื่ออ้างถึงการครอบงำของผู้ชาย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ผู้ชายใช้ครอบงำผู้หญิง และใช้เพื่อกำหนดลักษณะของผู้หญิงที่ถูกกดให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเพศชาย ตัวอย่างเช่น คำว่า ปิตราซัตตา (Pitrasatta) ในภาษาฮินดี, ปิดาร์ฮาชิ (Pidashahi) ในภาษาอูรดู และ ปิตราตอนโตร (Pitratontro) ในภาษาบังกลา โดยไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นใดก็สามารถพบเจอการถูกกดขี่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเพิกเฉย การดูหมิ่น การควบคุม การกดขี่ รวมถึงการใช้ความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัวที่ทำงาน หรือสังคม ซึ่งจะมีการใช้ความรุนแรงไม่เหมือนกัน แต่มีแกนหลักเป็นการกดขี่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ต่ำกว่าเหมือนกัน

เช่นเดียวกันกับ **เสนาะ เจริญพร (2548)** กล่าวว่า **ปิตาธิปไตย (Patriarchy)** หมายถึง วิธีคิดและแบบแผนปฏิบัติอันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับคุณค่า และอภิสิทธิ์แก่ผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง อย่างเป็นระบบ เดิมทีคำนี้สื่อความหมายถึง ‘อำนาจของบิดา’ ต่อมาค่อย ๆ กลายนัยยะมาสู่ ‘ระบบชายเป็นใหญ่’ โดยอาศัยอำนาจของบิดาเป็นฐานแก่อำนาจของเพศชายโดยรวม ปิตาธิปไตยเป็นอำนาจในลักษณะ แผงเร้นกว่าอำนาจประเภทอื่น ๆ เช่น อำนาจรัฐ อำนาจทุน ซึ่งปรากฏอย่างเปิดเผยในรูปของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ เพราะคติแบบปิตาธิปไตยแทรกซึมอยู่ในอณูต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในชีวิตประจำวันและมีลักษณะเป็นโครงสร้างครอบคลุมบทบาท พฤติกรรม วิธีคิด ทั้งของเพศหญิง เพศชาย และเพศอื่น ๆ ระบบปิตาธิปไตยนี้อาจเรียกอย่างล้าลองได้ว่า ระบบชายเป็นใหญ่

แนวคิดจิตวิเคราะห์

Sigmund Freud (1921) จิตแพทย์ชาวออสเตรียน ให้แนวคิดการพัฒนามนุษย์ของบุคคลไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลประกอบด้วย 3 ประการ คือ อิด (id) อีโก้ (ego) และซูเปอร์อีโก้ (superego)

เดโซ สวานานท์ (2519:113) กล่าวถึงทฤษฎีบุคลิกภาพของ Sigmund Freud ว่า

อิด (id) คือ ความเป็นตัวตนแท้ ๆ ของมนุษย์หรือสัญชาตญาณที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด

อีโก้ (ego) คือ ความอยาก ความต้องการ ความฝัน จะทำในกิจกรรมเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ

ซูเปอร์อีโก้ (superego) คือ ความพยายามที่ปรับอีโก้ให้เข้ากับเกณฑ์ของสังคม หรือให้เข้ากับโลกความเป็นจริง โดยจะกระทำในสิ่งที่ควรกระทำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่อง “เลือดข้นคนจาง” เข้าฉายเมื่อ พ.ศ. 2561 จึงยังไม่พบงานวิจัยที่พูดถึงผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ และพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์โดยใช้หลักทฤษฎีแนวคิดจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud (1921) จำนวน 4 ชิ้นได้แก่

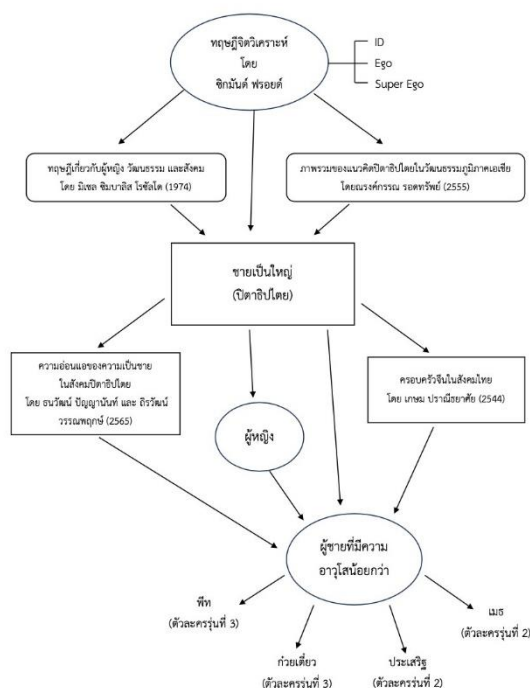
มิเชล ซิมบาติส โรซัลโด (1974) นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับผู้หญิง วัฒนธรรม และสังคม โดยโรซัลโดเชื่อว่า สถานภาพความเป็นหญิงเป็นสิ่งที่ได้มาโดยกำเนิด ผู้หญิงสามารถเลียนแบบการเป็นหญิงได้จากแม่ของตนเอง ต้องผ่านการอบรมเลี้ยงดูที่มักเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้หญิงในบ้านเพียงไม่กี่ช่วงอายุคน ในขณะที่ความหมายเกิดจากความพยายามแสวงหา เด็กผู้ชายต้องถูกกีดกันออกจากกิจกรรมในบ้าน โดยผ่านพิธีการต่าง ๆ ที่สอนให้เด็กชายไม่ไว้วางใจและไม่ยอมรับโลกของผู้หญิง ผู้ชายต้องพิสูจน์ตัวเองว่ามีความเป็นผู้ชายในหมู่เพื่อนของตัวเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม กล่าวโดยรวมว่า โรซัลโดเชื่อว่าโลกของผู้ชาย เป็นโลกแห่งวัฒนธรรม ซึ่งตรงข้ามกับผู้หญิงที่ได้สถานภาพมาจากวิถีตามธรรมชาติ

เกษม ปราณียาศัย (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวจีนในสังคมไทย มีกรณีศึกษาเป็นครอบครัวคนจีนแต่จิวใน ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยอธิบายไว้ว่า แม้ผู้หญิงจะถูกกำหนดให้มีสถานภาพเป็นรองผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายถูกให้คุณค่าและความสำคัญ แต่ในทางกลับกันภายใต้โครงสร้างครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ชายเองก็มีความกดดันจากความคาดหวังของครอบครัวไม่น้อยกว่าผู้หญิง โดยเก็บตัวอย่างจากครอบครัวกรณีศึกษาจำนวน 20 ครอบครัว พบว่าผู้ชายในครอบครัวจีนเองต้องแบกรับภาระสำคัญมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล การดูแลกิจการ รวมถึงการเป็น

ตัวกลางการไกล่เกลี่ยปัญหาในครอบครัว ทำให้ผู้ชายไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างที่ใจต้องการ เพราะถูกความคาดหวังจากครอบครัวกดทับ

ณรงค์ธรณ รอดทรัพย์ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาพรวมของแนวคิดปิตาธิปไตยในวัฒนธรรมภูมิภาคเอเชีย โดยมุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมจีน อินเดีย และไทย พบว่าแนวคิดปิตาธิปไตยตั้งแต่อดีตยังดำรงอยู่ จนถึงปัจจุบันทั้งสามวัฒนธรรม โดยปรากฏอยู่ทั้งในระบบเครือญาติ ความเชื่อ เศรษฐกิจ ศาสนา นิทาน ตำนาน และวิถีการดำเนินชีวิต ที่มักจะกดขี่ผู้ชายให้อยู่เหนือกว่าผู้หญิงในหลายด้าน ซึ่งผู้ศึกษาพบว่า แนวคิดดังกล่าวลดน้อยลงในวัฒนธรรมและสังคมไทยในปัจจุบัน ขณะที่สังคมวัฒนธรรมจีนและอินเดียนั้น แนวคิดนี้ยังดำรงอยู่ และสะท้อนภาพความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงอยู่เสมอมา

ธนวัฒน์ ปัญญานันท์ และ ธีรวัฒน์ วรรณพฤกษ์ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความอ่อนแอของความเป็นชายในสังคมปิตาธิปไตยไทย มีกรณีศึกษาจากภาพยนตร์เรื่องโรงแรมผี (2545) เดอะเลตเตอร์ (2549) และผีไม้จิ้มฟัน (2550) โดยผู้ศึกษาพบว่ารูปแบบสำคัญของความเป็นชายในสังคมไทยคือ ความเป็นสุภาพบุรุษ แม้เงื่อนไขดังกล่าวนี้จะสร้างให้ผู้ชายมีอัตลักษณ์สู่ความเป็นสมัยใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงภาวะย้อนแย้งและความเปราะบางของความเป็นชายไทย ความเป็นสุภาพบุรุษถูกผู้ชายกลับกลายเป็นสิ่งเหนียวรั้งให้พวกเขาติดติดกับอัตลักษณ์บางประการ เช่น การวางตัวในสังคม ต้องเป็นผู้นำ เป็นผู้ปกป้อง ฯลฯ จนเกิดความอึดอัด สภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เหล่านี้สะท้อนให้เห็นความอ่อนแอและความทุกข์ทรมานของผู้ชายผ่านการเป็นผีที่ไม่สามารถไปผุดเกิดได้ พวกเขาต้องคลี่คลายปมปัญหาอันเกี่ยวโยงกับความเป็นชาย อาทิ สัจจะถูกผู้ชาย ศักดิ์ศรีความเป็นชายได้สำเร็จ เป็นต้น นอกจากนี้การกลายเป็นผีของผู้ชายยังสะท้อนให้เห็นว่าตัวละครชายที่อยู่ภายใต้ในสังคมปิตาธิปไตยถูกกดขี่กลั่นแกล้งทั้งจากผู้ชายด้วยกันเอง และผู้หญิง จนต้องหิบบิหมอำนาจของผีเข้ามาใช้ในการต่อสู้เพื่อแก้แค้น

แผนภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีปิตาธิปไตยและงานวิจัยต่าง ๆ อันนำมาสู่พฤติกรรมของตัวละคร (ผู้วิจัย)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud ได้กล่าวไว้ว่า ซุปเปอร์อีโก้ (superego) คือความต้องการในการทำกิจกรรมเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ ให้เข้ากับเกณฑ์ของสังคม หรือให้เข้ากับโลกความเป็นจริง โดยทฤษฎีนี้ได้ปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ มิเชล ซิมบาลิส โรซัลโด (1974) ที่กล่าวว่า ความเป็นชายเกิดจากความแสวงหา ผู้ชายต้องพิสูจน์ตัวเองเพื่อแสดงความเป็นชายในหมู่เพื่อน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม และปรากฏในงานวิจัยของ ณรงค์วรรณ รอดทรัพย์ (2555) ที่กล่าวว่า แนวคิดปิตาธิปไตยที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมจีน อินเดีย และไทย มีอยู่ทั้งในระบบเครือญาติ ความเชื่อ ศาสนา นิทานตำนาน และวิถีการดำเนินชีวิต จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงเสมอมา ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความเป็นชายหรือปิตาธิปไตย และความเป็นชายหรือปิตาธิปไตยนี้ก็ได้เป็นเหตุให้เกิดความอ่อนแอของความเป็นชายในสังคมปิตาธิปไตยไทย ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ธนวัฒน์ ปัญญานันท์ และ ธีรวัฒน์ วรรณพฤกษ์ (2565) และทำให้ผู้ชายเกิดความกดดันจากความคาดหวังของครอบครัวจีนในสังคมไทย ที่กล่าวไว้ในเกษม ปราณีธยาศัย (2544) อีกทั้งความเป็นชายนี้เองก็ได้ส่งผลถึงผู้หญิงในครอบครัว และแรงกดดันจากความเป็นชายตามงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นได้ส่งผลมาถึงผู้ชายที่มีความอาวุโสน้อยกว่าในครอบครัว ซึ่งตรงกับตัวละครเมธ (ตัวละครรุ่น 2) ประเสริฐ (ตัวละครรุ่นที่ 2) พีท (ตัวละครรุ่นที่ 3) และก๊วยเตี้ยว (ตัวละครรุ่น 3) ในละครในเรื่อง *เลือดข้นคนจาง*

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ ผ่านบทละครโทรทัศน์ และตัวละครเรื่อง *เลือดข้นคนจาง* ได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ โดยแบ่งตามความอาวุโส

1.1 การเรียงลำดับความสำคัญในครอบครัว ผู้ที่มีอายุมากกว่า โดยเฉพาะเพศชาย เช่น ลูกชายคนแรกของตระกูล หรือหลานชายคนแรกของลูกชายคนโต (ตัวซุง) จะมีความอาวุโสมากกว่าพี่น้องในรุ่นเดียวกัน เช่น

ตอนที่ 1 นาทีที่ 45.21 ฉากงานงเด็กของอากงสุกิจ ที่มีการเรียงลำดับจากลูกชายคนโตไล่ไปจนถึงลูกชายคนสุดท้อง ตามมาด้วยหลานชายคนโต (ตัวซุง) จากนั้นตามด้วยสะใภ้ลูกสาว หลานใน (หลานที่เกิดจากลูกชาย) แล้วถึงจะตามมาด้วยหลานนอก (หลานที่เกิดจากลูกสาว) อยู่เป็นลำดับสุดท้าย และในฉากนี้ พิท ที่มีศักดิ์เป็น ตัวซุง ถูกเรียกให้มายืนในลำดับต้น ๆ ของแถว อยู่หน้าหลานชายทุกคน โดยไม่ได้สนใจว่าพิทจะเกิดก่อนใครหรือไม่ ซึ่งฉากนี้แสดงให้เห็นถึงการจัดลำดับความอาวุโสของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนได้อย่างชัดเจน ที่ไม่ได้คำนึงว่าใครจะเกิดก่อนใคร แต่ลำดับความอาวุโสจะได้มาจากการเป็นลูก หรือหลานชายเท่านั้น (YouTube, 2561)

อาม่า : มา ๆ เข้าแถว ประเสริฐอยู่ข้างหน้า เมธ กรกันต์ เออ ๆ อาพิทมาหรือยัง (หันมองหาพิท)

คริส : กำลังมาค่ะ

อาม่า : เออ ๆ เว้นที่ไว้ให้อาพิท มา สะใภ้มาก่อน คริสมา น้ำผึ้งมา มา ๆ ถอย ๆ ลูกสาวตามหลังไป ถอย ๆ (ใช้มือกันภัสสรให้ถอยหลังไป)

อาม่า : มา ๆ วิเชียรมา หลาน ๆ อากงมา หลานนอกถอยไป หลานในมาอยู่ตรงนี้มา (ปิดมือให้ลูกชายของภัสสรถอยหลังไป)

เต่า : หลานนอกหลานในคืออะไรหรือครับอาม่า

อาม่า : หลานในคือลูกของลูกชายอากง หลานนอกคือลูกของลูกสาวอากง ถอยไป (ให้ลูกชายของภัสสรถอยหลังไป)

เต่า : เขาแบ่งแบบนี้กันทำไมหรือครับ

อาม่า : ก็มาลื้อไปแต่งงานกับสกุลอื่นแล้วใช่ไหม แล้วลื้อกับมาลื้อก็ไปใช้นามสกุลอื่นแล้ว ก็เป็นหลานนอกสิ ไข่ปาว มาถามอะไรเยอะแยะ ถอยไป มานี่ เวกัส มาเก็บมา เหม่เหม่ลูก หนูต้องต่อท้ายผู้ชาย หลานนอกเรียงกันตามอายุ (จับหลาน ๆ เรียงกันตามอายุ)

ก๊วยเตี่ยว : ต้องเป็นตัวซุงหรืออาม่า ถึงจะได้เป็นลูกชายอากงนะอากงนะอากงเลี้ยงผมมาตั้งแต่เด็ก ๆ ยังไม่ถือว่าผมเป็นลูกอากงอีกหรือ

อาม่า : มันเป็นเรื่องนิยม จะมาบ่นอะไรสิ ยังไงอากงก็รักลื้อเหมือนลูกในไส้อยู่แล้ว

จากตัวอย่างฉากดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจจากเหตุการณ์นี้คือ ก๊วยเตี่ยว เพราะก๊วยเตี่ยวรู้สึกว่าคุณเองมีความสนิทสนมกับอากงสุกิจ ถูกเลี้ยงดูมาโดยอากงตั้งแต่เด็ก แล้วเหตุใดจึงต้องมายืนเรียงท้ายแถว ในทางตรงกันข้าม พิท ที่ไม่ได้สนิทกับอากงเท่า ก๊วยเตี่ยว กลับได้ยืนอยู่ด้านหน้าด้วยศักดิ์ ตัวซุง ที่เปรียบเสมือนลูกชายคนสุดท้องของอากง

1.2 การเป็นตัวขงทำให้ได้รับมรดกมากกว่าหลานชายคนอื่น ๆ

จากเหตุการณ์ตอนที่ 2 นาทีที่ 6.56 ฉากที่ พิต เข้าไปคุยกับ อี เรื่อง การแบ่งมรดกของอากงมีความไม่ยุติธรรม เนื่องจาก ภัสสร เป็นผู้ดูแลโรงแรมจิระอนันต์มาโดยตลอด แต่ส่วนแบ่งหุ้นของโรงแรมกลับมาอยู่ที่ พิต ทั้งที่ พิต ไม่เคยเข้ามาช่วยดูแลอะไรเลย แต่ที่ พิต ได้มรดกส่วนนี้ไปเป็นเพราะ พิต มีศักดิ์เป็นตัวขง ซึ่งมีความอาวุโสมากกว่า ภัสสร ผู้เป็นลูกสาวที่แต่งงานออกไปจากระบบกงสีแล้ว (YouTube, 2561)

พิต : เฮีย เรื่องพินัยกรรม ผมไม่สบายใจเลย อาจจะเป็นเพราะมันไม่ค่อยแฟร์กับโกสรมั้ง

อี : เฮียก็ว่ามันไม่แฟร์ แต่ทำใจได้ อากงตัดสินใจแบบนี้

พิต : อากงไม่ได้ให้ผม เพราะผมเป็นผมหรือเฮีย ผมว่าอากงยกให้ผม เพราะว่าผมเป็นตัวขง สิ่งที่ผมได้มามันทำให้โกสรไม่สบายใจ และทำให้ผมไม่สบายใจ ถ้าทุกคนเข้าใจเรื่องอากงได้เมื่อไหร่ ผมว่าผมจะหาจังหวะคุยกับป้า ว่าจะคืนหุ้นให้โกสร

อี : เอาจริงกูเข้าใจมีเงะเว้ย แต่มึงทำได้จริงหรือวะ มึงคิดว่าป้ามามึงจะยอมหรือ

ซึ่งฉากนี้แสดงให้เห็นว่าการแบ่งมรดกไม่ได้ใช้หลักความยุติธรรม ว่าใครดูแลมากกว่าได้รับไป แต่ใช้ความอาวุโสทางลำดับศักดิ์มาแบ่งแทน โดยผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้นนอกจากภัสสรแล้วยังมี อี เอิร์น เต่า และเต้ย ที่เป็นหลานชายเหมือนกัน แต่กลับไม่ได้รับมรดกส่วนนี้ เพราะมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าพิต

1.3 การส่งต่อความคาดหวังจากรุ่นสู่รุ่น อันเป็นผลจากการเลี้ยงดู โดยเปรียบเทียบจากการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของครอบครัวลูกชายคนโต และลูกชายคนเล็ก

1.3.1 ครอบครัวของประเสริฐ ผู้เป็นลูกชายคนโตของตระกูล แบกรับความคาดหวังของอากงอามาไว ทั้งตำแหน่งบริหารสูงสุดในกิจการของครอบครัว และการต้องเลือกสะใภ้ที่เหมาะสม เช่น ตอนที่ 7 นาทีที่ 41.25 เป็นฉากครอบครัวของกรกันต์พูดถึงการโดนบังคับแต่งงานของประเสริฐ (YouTube, 2561)

มาเก๊า : ป้า ทำไมอากงกับอามาเขาถึงไม่ให้ตัวแปเลือกแฟนเอง

กรกันต์ : คือคนจีนเขาถือว่าสะใภ้เป็นคนที่แต่งงานเข้ามาในครอบครัว ดังนั้นพ่อแม่ก็เลยต้องช่วยเลือก

มาเก๊า : นี่ หมายความว่า มีผ่านการคัดเลือกของอากงอามาหรือเนี่ย (หัวเราะและตบมือให้กรกันต์กับน้ำผึ้ง)

น้ำผึ้ง : ถ้าป้าแกเป็นลูกชายคนโตนะ นี่แกคิดหรือว่ามีกับป้าจะได้แต่งงานกัน นี่อากงอามาเขาคงปล่อยไปแล้วละ ไม่งั้นแกก็ไม่ได้เกิดหรือไอเก๊า

ความคาดหวังนี้ก็ได้ออกส่งต่อมาถึงรุ่นหลานอย่าง พิต เช่น ในตอนที่ 1 นาทีที่ 8.45 เป็นฉากที่ ประเสริฐโทรศัพท์หาพิต เพื่อถามถึงเรื่องการเรียนของพิต และประเสริฐเองก็มีความคาดหวังให้ พิต ต้องมารับช่วงกิจการของครอบครัวต่อ (YouTube, 2561)

ประเสริฐ : เรียนเป็นอย่างไรบ้าง ยังตามแพลนเดิมอยู่หรือเปล่า จบปีหน้าใช่ไหม

พิต : ป้า นี่ผมมาเรียนปริญญาโทนะ (สายหัว)

ประเสริฐ : ก็ป้าใจร้อน อยากให้ลูกกลับมาช่วยงานที่โรงแรมเร็ว ๆ

1.3.2. ครอบครัวของกรกันต์ ผู้เป็นลูกชายคนสุดท้องของอากงอามา ที่ถูกเลี้ยงดูมาแบบไม่ได้แบกรับความคาดหวังมากเท่าพี่ชาย ทำให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระมากกว่า สามารถเลือกที่

จะแต่งงานกับใครก็ได้ แต่ประเสริฐไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะความคาดหวังของพ่อและแม่ไปอยู่ที่ลูกชายคนโตหมดแล้ว เช่น

ตอนที่ 7 นาที่ที่ 41.38 เป็นฉากเดียวกันกับที่ยกตัวอย่างในข้อ 1.3.1. ที่ครอบครัวของกรกันต์พูดถึงการเลือกคู่แต่งงานของประเสริฐ (YouTube, 2561)

มาเก๊า : นี่ หมายความว่า มีผ่านการคัดเลือกของอากงอาม่าหรือเนี่ย (หัวเราะและตบมือให้กรกันต์กับน้ำผึ้ง)

น้ำผึ้ง : ถ้าป้าแก็ปเป็นลูกชายคนโตนะ นี่แก็คคิดหรือว่ามีกับป้าจะได้แต่งงานกัน นี่อากงอาม่าเขาคงปล่อยไปแล้วละ ไม่งั้นแก็กไม่ได้เกิดหรอกไอเก๊า

จากการไม่ได้รับการคาดหวังจากอากงและอาม่า จึงทำให้ความคาดหวังที่ส่งมาที่รุ่นหลานมีไม่มากเท่ากับครอบครัวของประเสริฐ เช่น ตอนที่ 12 นาที่ที่ 34.22 ฉากที่ครอบครัวของกรกันต์พูดถึงเรื่องผลการเรียนของลูก แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของกรกันต์ไม่ต้องการให้ลูกต้องแบกรับความคาดหวังอะไร แค่อใช้ชีวิตให้สนุกก็เพียงพอแล้ว (YouTube, 2561)

น้ำผึ้ง : นี่เธอ รู้มัยว่าก็เป็นอะไร เดียวนี้ไม่ค่อยพูดไม่ค่อยจาเลย

กรกันต์ : คงเครียดเรื่องเรียนละมั้ง ฉันทบอกให้มันออกไปข้างนอกบ้าง เรื่องเรียนเอาให้สบาย ๆ เอาแค่ผ่านก็พอ

จากตัวอย่างฉากข้างต้น เป็นการเปรียบเทียบความคาดหวังในการใช้ชีวิตของสองครอบครัว ซึ่งความคาดหวังนี้ ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อ ประเสริฐ เพราะถึงจะเป็นพี่น้องกัน แต่ประเสริฐ ผู้เป็นลูกชายคนโตกลับได้รับความคาดหวังในการใช้ชีวิตมากกว่า กรกันต์ ที่เป็นลูกชายคนเล็กของตระกูล และความคาดหวังนี้ถูกส่งต่อรุ่นสู่รุ่น ทำให้ พี่ท ลูกชายคนเดียวของประเสริฐได้รับผลกระทบในการถูกตั้งความหวังไปด้วย เทียบกับ เวกัส ที่เป็นลูกชายจากบ้านกรกันต์ กลับไม่ได้ต้องแบกรับความคาดหวังอะไรมาก แค่อใช้ชีวิตให้ดีก็พอ

2. ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ โดยแบ่งตามเพศสภาพ (เพศชาย)

2.1. ผลกระทบที่เพศชายที่อาวุโสกว่ามีต่อเพศชายที่อาวุโสน้อยกว่า จุดประสงค์ของการกตัญญู เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้อีกฝ่ายพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น หรือไปอยู่ในจุดที่สูงขึ้น เช่น ตอนที่ 16 นาที่ที่ 36.37 ฉากที่ประเสริฐคุยกับเมธ เรื่องภรรยาคนแรกของเมธที่เสียชีวิตไปแล้ว ซึ่งจุดประสงค์ของประเสริฐคือต้องการให้น้องชายมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ผลที่ออกมากลับตรงกันข้าม เพราะคำพูดของประเสริฐเป็นคำพูดจากมุมมองของคนที่ไม่ได้สูญเสีย และคำพูดนี้ได้ไปสะกิดแผลในใจของเมธ ทำให้เมธขาดสติ ยิ่งพี่ชายตนเอง (YouTube, 2561)

(เมธมีปากเสียงกับประเสริฐเรื่องที่ถูกคนปิดบังความลับเรื่องที่ภรรยาของเมธถูกวางยา)

ประเสริฐ : ทุกคนหวังดีกับแก็

เมธ : ทำไม ทำไมทุกคนทำอย่างนี้กับผม เฮียดูเมียเฮีย ยังเดินลอยหน้าอยู่เลย

ประเสริฐ : เมธ แก็เลิกบ้าแบบนี้ได้แล้ว ถึงแก็เจอคริสแล้วแก็จะทำอะไร ถึงยังงเมียแก็ก็ไม่มีวันกลับมา เรื่องมันผ่านมา 20 กว่าปีแล้ว มันผ่านไปแล้ว แก็กลับไปทำอะไรไม่ได้

(เมธตะโกน) หยุดพูด!!!

ประเสริฐ : เมธชีวิตแก็เดินไปข้างหน้า จนตอนนี้แก็มีลูกสาวโตขนาดนี้แล้ว เรื่องในอดีตแก็ปล่อยให้มันผ่านไปได้ไหม เพราะแก็ไม่ยอมลืม พิมพ์ใจ แม่เหม่เหม่ถึงได้ทิ้ง

แก ทำให้ลูกสาวแกต้องขาดแม่แบบนี้ แกเคยดีกว่านี้นะ แกเคยทำอะไรได้ตั้งมากมาย แกต้องผ่านเรื่องนี้ไปได้ แกต้องเริ่มต้นชีวิตใหม่

เมธ : บอกให้หยุดพูด!! (ยิงประเสริฐ)

จากฉากข้างต้น จะเห็นว่า ประเสริฐ ได้พูดถึงเรื่องอดีตภรรยาของ เมธ ว่าได้เสียชีวิตไปนานแล้ว เพื่อให้ เมธ มีสติ แล้วกลับมาใช้ชีวิตให้ดีขึ้น แต่คำพูดของพี่ชายในครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ เมธ ในด้านจิตใจ เพราะการพูดเตือนสติให้เมธทำตัวให้ดีขึ้น หมายถึง การถูกตั้งความหวังให้ เมธ ใช้ชีวิตแบบที่คนรอบข้างต้องการ คือการกลับมาทำงานบริหารโรงแรมเหมือนเดิม และยังเป็นภาระจิตใจ ทำให้ เมธ ขาดสติ และยังพี่ชายของตัวเอง จนนำมาซึ่งความสูญเสียในที่สุด

2.2 ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากเพศหญิงที่มีความอาวุโสมากกว่า ซึ่งสาเหตุของการกดทับนี้มาจากการที่เพศหญิงเองก็โดนเพศชายที่อาวุโสกว่า รวมถึงชนบทรณนิยมบิดาธิปไตยในครอบครัว กดทับมารุ่นสู่รุ่น แต่จุดประสงค์ของการกดทับก็เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้อีกฝ่ายพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น หรือไปอยู่ในจุดที่สูงขึ้นเช่นเดียวกับข้อ 2.1. และในทางกลับกัน ในบทละครก็ยังปรากฏการกดทับเพื่อกดให้อีกฝ่ายแย่ลง หรืออยู่ต่ำกว่าตัวเอง

2.2.1. การกดทับก็เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้อีกฝ่ายพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น เช่น ตอนที่ 6 นาทีที่ 32.05 ฉากที่คริสมีปากเสียงกับพี่ที่เรื่องที่ คริสตามสืบเรื่องบ้านที่ 2 ของประเสริฐ และมีการใช้ปืนข่มขู่ นิภา (บ้านที่ 2 ของประเสริฐ) แล้วพี่มาทราบบ้าง จึงเกิดปากเสียงระหว่างแม่และลูก โดยคริสให้เหตุผลที่ตนเองทำลงไปเพราะต้องการให้พี่ที่เป็นที่ 1 โดยสาเหตุของการฝากความคาดหวังนี้เป็นผลมาจากการที่คริสเองก็โดนอาภรณ์ลูกและอาม่าปรามกีดกันในบทบาทการเป็นสะใภ้ของลูกชายคนโต (YouTube, 2561)

(คริสซ่อนรูปที่ตามถ่ายประเสริฐกับนิภามาตลอด 10 ปี)

พี่ : ม้าบอกว่าไม่รู้จักบ้านนั้น แต่ส่งคนไปตามสืบเขามาหลายปี ม้าทำทำไม

คริส : ม้ามีเหตุผล

พี่ : เหตุผลอะไรม้า

คริส : เหตุผลเดียวของม้า ก็พี่ไง ม้ารู้มาตั้งนานแล้วว่าป้ามียกบ้านหนึ่ง แต่ที่ม้ายอมอยู่กับป้าจนทุกวันนี้ ก็เพราะต้องการอยู่กับพี่ที่นี้ ม้าต้องการให้พี่เป็นที่หนึ่ง ต้องการให้เป็นหลานชายคนโตของบ้านนี้ ถึงป้าจะไม่รักม้าแล้ว ม้าก็ทนได้ ม้าไม่ไว้วางใจผู้หญิงคนนั้น ไม่รู้ว่าเขาต้องการมาหลอกป้าเพื่อหวังผลประโยชน์หรือปาว (ม้าจับมือพี่) พี่ ม้าทำทุกอย่างเพื่อปกป้องสิ่งที่ควรเป็นของพี่นะลูก

จากตัวอย่างฉากข้างต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของ คริส ก็คือ พี่ที่ ซึ่งคริสได้ตามสืบ และข่มขู่ผู้อื่น เพราะต้องการให้ พี่ เป็นลูกชายเพียงคนเดียวของ ประเสริฐ และอยู่เหนือกว่าลูกหลานของอาภรณ์ทุกคน ซึ่งการกระทำนี้ ส่งผลให้ พี่ ต้องแบกรับทั้งความกดดันที่ต้องสมบูรณ์แบบตลอดเวลา และเป็นสาเหตุให้แม่ต้องไประรานผู้อื่น แต่หากวิเคราะห์ในมุมมองของ คริส ที่เธอตัดสินใจทำเช่นนี้ ก็เป็นเพราะตัว คริส เองก็ถูกระบบชายเป็นใหญ่ จากอาภรณ์มากดดันมาผ่านบทบาทสะใภ้ใหญ่ ที่จะต้องมีลูกชาย และลูกชายจะต้องเป็น ตัวสูง ที่สมบูรณ์แบบนั่นเอง

2.2.2. การกดทับเพื่อกดให้อีกฝ่ายแย่ลง เช่น ตอนที่ 13 นาทีที่ 40.00 เป็นฉากที่ พี่ รู้ความจริงว่า คริส ได้แอบทำพิธีกรรมปลอมของ ประเสริฐ ขึ้นมา จากที่ต้องมีการแบ่งมรดก

ให้กับบ้านที่ 2 (นิภา) และลูกชายอีกคนของ ประเสริฐ (ฉี) แก๊ไขเป็นยมรดกทุกอย่างเป็นของ พิท แต่เพียงผู้เดียว (Youtube ,2561)

พิท: พิทรู้เรื่องพินัยกรรมปลอมหมดแล้วม้ ทนายสุรชาติยอมรับกับพิทหมดแล้ว

คริส: พินัยกรรมปลอมอะไร นี่พิทเป็นอะไรไปจ๊ะ

พิท: พิทรู้เรื่องหมดแล้วม้ พิทได้ยื่นที่ม้าคูกับทนาย

คริส: พิทเป็นอะไร คูกกับทนายอะไร

(พิททุบโต๊ะ)

พิท : ม้าหยุดได้ป่าว เลิกทำแบบนี้สักที เมื่อไหร่ม้าจะพูดความจริง ตั้งแต่เกิดเรื่องกับป้า พิทก็เห็นอะไรมากขึ้นเรื่อย ๆ ว่าม้าไม่ใช่คนที่พิทรู้จักเลย ตกลงม้าเป็นคนยังงั้นแน่

จากตัวอย่างฉากข้างต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ ลูกชายอีกคนของ ประเสริฐ หรือ ฉี เพราะแท้จริงแล้ว ฉี ต้องได้รับมรดกจาก ประเสริฐ ด้วย แต่ถูก คริส ใช้ความอาวุโสในการเป็นสะใภ้ใหญ่ บอกทนายให้เปลี่ยนพินัยกรรมตามที่ คริส ต้องการ เพื่อกดให้ ฉี และ นิภา อยู่ต่ำกว่าตนเองและพิท

2.3. ผลกระทบที่มาจากทำให้ความสนใจในครอบครัว โดยตัวละครที่ได้รับความสนใจจากทุกคนในครอบครัวมากที่สุดคือ พิท ที่มักจะได้รับทั้งความรัก ความสนใจ และมรดก เพียงเพราะพิทเป็นลูกชายคนแรกของลูกชายคนโต หรือ ตัวชุนนั่นเอง เช่น ตอนที่ 18 นาทีที่ 7.22 ฉากที่ภัสสรเล่าให้พิทฟังเรื่องทองรับขวัญแรกเกิดจากอาม่า พิทได้รับทองเส้นใหญ่กว่าของอ้อ แม้ว่าอ้อจะเกิดก่อน และเป็นหลานชายคนแรก แต่อ้อ เป็นหลานที่เกิดจากลูกสาว จึงทำให้ไม่ได้รับความสำคัญเท่ากับ พิท ที่แม้จะเกิดทีหลังก็ตาม (YouTube, 2561)

(ภัสสรเล่าย้อนไปถึงตอนที่พิทและอ้อเพิ่งเกิด)

อาม่า : ม้าไปซื้อทองมารับขวัญหลาน ๆ อันนี้ของคริสนะ (ยื่นทองให้คริส) ไม่ลืมอาสรหอก นี่ของอาสร (ยื่นทองให้ภัสสร) เปิดเลย ๆ ลองเปิดดู

(คริสและภัสสรเปิดดูทอง)

(ภัสสรคิดในใจ) ยิ่งรู้ว่าลูกในท้องเป็นลูกของประเสริฐ พี่ชายคนโตของบ้านด้วยแล้ว ฉันรู้เลยว่าคงสู้อะไรไม่ได้

(ภัสสรเห็นว่าทองที่ตนเองได้เส้นเล็กกว่าทองที่คริสได้)

นอกจากนี้ ในตอนที่ 1 นาทีที่ 52.50 เป็นฉากการแบ่งมรดกของอากงสุกิจ พิทเองก็ได้รับหุ้นโรงแรมของตระกูล เท่ากันกับลูกชายของอากงทุกคน เพราะพิทมีศักดิ์เป็นตัวชุน แต่หลานชายคนอื่น ๆ ไม่ได้รับมรดกอะไรจากอากงสุกิจเลย (YouTube, 2561)

ทนาย : ลำดับที่ 3 หุ้นของจิรณันตราโฮเทลจำกัด จำนวน 25% ให้ตกแก่นายเมฆ จิระอนันต์ ลูกชายของข้าพเจ้า ลำดับที่ 4 หุ้นของจิรณันตราโฮเทลจำกัด จำนวน 25% ให้ตกแก่นาย กรกันต์ จิระอนันต์ ลูกชายของข้าพเจ้า ลำดับที่ 5 หุ้นของจิรณันตราโฮเทลจำกัด จำนวน 25% ให้ตกแก่ ภูมิภัทร จิระอนันต์ หลานชายของข้าพเจ้า

เอิร์น : ทำไมเอี้ยพิทได้หุ้นละป้า (เอิร์นถามวิเชียร)

ทนาย : ลำดับ 6 เงินสดในบัญชีเงินฝากส่วนตัวของข้าพเจ้าจำนวน 200 ล้านบาท ให้ตกแก่ นางภัสสร สุริยะไพโรจน์ ลูกสาวของข้าพเจ้า ในขณะที่ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้ ข้าพเจ้านายสุกิจ จิระอนันต์มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ตลอดจนมีสติสัมปชัญญะดี และไม่มีผู้ใดบังคับ ชูเชิญ หรือหลอกลวงให้ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้ อีกทั้งมีทนายความของข้าพเจ้า พร้อมกับบุคคลผู้มีนามข้างท้ายนี้รู้เห็นเป็นพยาน

อ : ข้าพเจ้าบริหารโรงแรมมาตั้ง 20 กว่าปี ทำมาถึงไม่ได้หุ่นเลยละครับ

ทนาย : เรื่องนี้เป็นการตัดสินใจของคุณสุกิจครับ ผมเองก็ไม่อาจทราบความคิดของท่านได้

จากสองตัวอย่างฉากข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การเป็น ตัวชูง ทำให้ พิท มักได้รับความรัก ความสนใจ รวมถึงทรัพย์สิน มากกว่าคนอื่น ๆ ส่งผลกระทบต่อหลานชายคนอื่นในรุ่นเดียวกันที่ไม่ได้รับความสนใจมากเท่าพิท และไม่ได้รับมรดกอะไรเลยจากอากง อย่าง ก่วยเตี่ยว ที่เป็นหลานชายเหมือนกัน มีความสนิทสนมกับอากงสุกิจมากกว่า พิท แต่ ก่วยเตี่ยว ก็ไม่ได้รับมรดกอะไรเลย เพียงเพราะก่วยเตี่ยว มีศักดิ์เป็นหลานนอก

และจากผลการวิจัยทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง มีการสะท้อนให้เห็นภาพของแนวคิดปิตาธิปไตยที่ฝังรากลึกในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนทำให้เกิดการกดทับกันเองภายในครอบครัว โดยมักจะให้ความสำคัญและความอาวุโสตามลำดับศักดิ์ต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิงเสมอ เช่น ตอนที่ 1 ที่มีการเรียงลำดับพิธีรดน้ำศพ อาม่าก็จัดลำดับให้ลูกชายและตัวชูงมาก่อนลูกสาว โดยให้เหตุผลว่า “มันเป็นขนบธรรมเนียม” หรือในฉากการแบ่งมรดกของอากง ลูกชายและหลานชายก็ได้รับมรดกมากกว่าลูกสาวอย่างภัสสร แม้ว่าภัสสรจะเป็นผู้ที่ช่วยอากงดูแลธุรกิจมานานหลาย 10 ปี ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคกันในครอบครัว และการกดทับกันเองภายในครอบครัวจิระอนันต์ ก็ได้มีเพียงแค่เพศหญิงเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบนี้ แต่ตัวละครเพศชายอย่าง ประเสริฐ เมธ พิท และก่วยเตี่ยว ก็ได้รับผลกระทบจากแนวคิดปิตาธิปไตยในครอบครัวเช่นเดียวกัน มีทั้งผลกระทบที่เพศชายมีต่อเพศชายด้วยกันเอง ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากเพศหญิงที่มีความอาวุโสมากกว่า และผลกระทบที่มาจากความสนใจในครอบครัว ซึ่งผลกระทบทั้งหมดเกิดจากแนวคิดปิตาธิปไตยในครอบครัวที่กดทับกันมารุ่นสู่รุ่นและการกดทับนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้อีกฝ่ายพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิต เพื่อให้สมกับการเป็นทายาทชายของตระกูล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง พบว่าสอดคล้องกับแนวคิด ปิตาธิปไตยของ Kamla Bhasil (1993) และ เสนาะ เจริญพร (2548) ที่ว่าด้วยแผนปฏิบัติอันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับคุณค่า และอภิลิทธิแก่เพศชายเหนือกว่าเพศหญิงอย่างเป็นระบบ ซึ่งในละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ก็ได้มีการนำเสนอภาพของเพศหญิงที่ถูกกดทับโดยเพศชาย อีกทั้งยังมีการนำเสนอภาพของการกดทับกันเองในเพศชายแฝงอยู่ และการกดทับนี้ก็นำไปสู่ผลกระทบที่เพศชายได้รับในด้านต่าง ๆ สามารถแบ่งออกมาได้ทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ โดยแบ่งตามความอาวุโส และ ผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ โดยแบ่งตามเพศสภาพ (เพศชาย)

และเมื่อวิเคราะห์ผ่านแนวคิด จิตวิเคราะห์ ของ Sigmund Freud พบว่า พฤติกรรมของตัวละคร **เมธ** มีความขัดแย้งกันระหว่าง ทฤษฎีบุคลิกภาพด้าน **อิด** (ความเป็นตัวตนแท้ ๆ ของมนุษย์หรือสัญชาตญาณที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด) **อีโก้** (ความอยาก ความต้องการ ความฝัน จะทำในกิจกรรมเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ) และ **ซูเปอร์อีโก้** (ความพยายามที่ปรับอีโก้ให้เข้ากับเกณฑ์ของสังคม หรือให้เข้ากับโลกความจริง โดยจะกระทำในสิ่งที่ควรกระทำ) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับความอ่อนแอของ **ความเป็นชายในสังคมปิตาธิปไตยไทย** ของ ธนวัฒน์ ปัญญานันท์ และ ถิรวัฒน์ วรรณพฤษ (2565) ที่กล่าวว่า ความเปราะบางของความเป็นชายไทย ความเป็นสุภาพบุรุษถูกผู้ชายกลับกลายเป็นวิญญูร้าย ทำให้พวกเขายึดติดกับอัตลักษณ์บางประการ เช่น การวางตัวในสังคม การเป็นผู้นำ เป็นผู้ปกป้อง ฯลฯ จนทำให้เกิดความอึดอัด และผลการศึกษาอย่างสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับผู้หญิง **วัฒนธรรม และสังคม ของมิเชล ซิมบาลิส โรซัลโด (1974)** โดยโรซัลโดเชื่อว่า สถานภาพความเป็นหญิงเป็นสิ่งที่ได้มาโดยกำเนิด และจากการอบรมเลี้ยงดูที่มักเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้หญิงในบ้านเพียงไม่กี่ชั่วอายุคน ในขณะที่ความเป็นชายเกิดจากความพยายามแสวงหา ผู้ชายต้องพิสูจน์ตัวเองว่ามีความเป็นชายในหมู่เพื่อนของตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม

อิด ของ เมธ คือความเศร้าและเสียใจจากอดีตที่ตัวเองประสบมา แต่ซูเปอร์อีโก้ของ เมธ ต้องการให้ตัวเองกลับมาเข้มแข็ง ทำงาน หรือใช้ชีวิตได้ตามปกติ ตามที่สังคมและคนรอบตัวต้องการ ซึ่งเมื่อทั้ง 2 ทฤษฎีบุคลิกภาพนี้ขัดแย้งกัน จึงทำให้ เมธ มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรง มีความสับสน และรู้สึกว่าตัวเองไม่สามารถทำตามสิ่งสังคมต้องการได้ ทำให้เมธถูก ประเสริฐ และคนรอบตัวตำหนิอยู่ตลอดเวลา ไม่ได้ได้รับการยอมรับ เพียงเพราะการกระทำของ เมธ ไม่ตรงตามมาตรฐานที่ผู้ชายควรจะเป็นในสังคม และเมื่อเมธได้ฟังคำพูดที่จีบในใจจากประเสริฐ แล้วไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ จนนำมาสู่ความสูญเสียในที่สุด

เมื่อพิจารณาจากการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวในสังคมไทย โดยมีการศึกษาเป็นครอบครัวคนจีน แต่จิ๋วใน ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ของเกษม ปราณีธยาศัย (2544) อธิบายไว้ว่า แม้ผู้หญิงจะถูกกำหนดให้มีสถานภาพเป็นรองผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายถูกให้คุณค่าและความสำคัญ แต่ในทางกลับกันภายใต้โครงสร้างครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ชายเองก็มีความกดดันจากความคาดหวังของครอบครัวไม่น้อยกว่าผู้หญิง ผู้ศึกษาพบว่า **ตัวละครชายในละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง มีความสอดคล้องกับการศึกษานี้** เพราะจากบทละคร มีการนำเสนอภาพของตัวละครชายที่ต้องแบกรับความคาดหวังของครอบครัวหลายตัวละครด้วยกัน ได้แก่

1. **ประเสริฐ** ผู้เป็นลูกชายคนโตของอากงสุกิจ ทำให้ต้องแบกรับความคาดหวังทั้งหมดของอากงและอาม่า ไม่ว่าจะเป็นการต้องดำรงชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล และการดูแลกิจการ จนส่งผลมาถึงการเลือกคู่ครองของตนเอง และการแบกรับความคาดหวังนี้ ทำให้ประเสริฐไม่สามารถแต่งงานกับผู้หญิงที่ตนรักได้ ต้องแต่งงานกับผู้หญิงที่อากง และอาม่าคิดว่าเหมาะสม จนนำมาสู่ปัญหาการมีบ้านที่ 2 ตามมาในที่สุด
2. **เมธ** ที่ถูกคาดหวังให้ก้าวผ่านความสูญเสียในอดีต แล้วกลับมาทำงานให้กับครอบครัวเหมือนเดิม แต่เมื่อ เมธ ทำไม่ได้ จึงถูกมองว่าเป็นคนไม่เอาไหน ไม่เอาการเอางาน
3. **พีท** ที่ถูกคาดหวังให้มาดำเนินกิจการของครอบครัวต่อจากประเสริฐ (พ่อของพีท) โดยจะเห็นได้จากฉากที่ประเสริฐโทรศัพท์ถามพีทว่า เมื่อไหร่พีทจะเรียนจบ จะได้มารับช่วงกิจการต่อจากพ่อ และถูกคริสคาดหวังให้เป็นที่ 1 ในตระกูล เพียงเพราะพีทเป็นตัวซุง ซึ่งการที่คริสต้องมากดดันลูกแบบนี้ เป็นผลมาจาก

การที่คริสเองก็โดนระบบปีตาธิปไตยกดทับมาอีกที จากการเป็นเพศหญิง และสถานะของคนไทยเชื้อสายจีน

4. ก้วยเตี่ยว อาจไม่ได้ถูกคาดหวังในด้านหน้าที่การงาน หรือการรับช่วงต่อธุรกิจของครอบครัว แต่ ก้วยเตี่ยว ถูกคาดหวังให้ยอมรับในขนบธรรมเนียมของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ว่าจะต้องมีการลำดับศักดิ์หลานในหลานนอก ต้องยอมรับว่าตัวเองอยู่ในศักดิ์ที่ต่ำกว่าญาติที่รุ่นราวคราวเดียวกัน โดยไม่ได้สนใจว่า ก้วยเตี่ยว จะรู้สึกอย่างไร ที่ตนเองเป็นหลานที่อาจอามาเลี้ยงดูใกล้ชิดที่สุด แต่กลับได้ยื่นมือไปก่อกวนในพิธีกรรมต่าง ทำให้ ก้วยเตี่ยว ได้รับผลกระทบทางความรู้สึก

เมื่อนำทั้ง 4 ตัวละคร ที่แบกรับความคาดหวังจากครอบครัว มาเทียบกับอีก 2 ตัวละครอย่าง เวกัส และ มาเก๊า จากฝั่งบ้านของกรกันต์ ผู้เป็นลูกชายคนเล็กของอาองและอามา ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบไม่ต้องแบกรับความคาดหวังเท่าพี่ชายคนโต เห็นได้จากฉากที่น้ำผึ้งบอกกับลูก ๆ ว่า “ถ้าป้าแก็งเป็นลูกชายคนโตนะ แก็งคิดหรือว่ามีกับป้า จะได้แต่งงานกัน” ทำให้ส่งผลมาถึงการเลี้ยงดูลูกของกรกันต์และน้ำผึ้ง ที่เลี้ยงดูลูกแบบให้อิสระทางความคิดและไม่กดดันลูก เห็นได้จากฉากที่ กรกันต์ บอกกับ เวกัส ว่า “ลูกไม่จำเป็นต้องเรียนเก่งก็ได้ เอาแค่ผ่านก็พอ” ที่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างเรื่องความคาดหวังทางการเรียนระหว่างบ้านของประเสริฐ (ลูกชายคนโต) และบ้านของกรกันต์ (ลูกชายคนเล็ก) ได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาผ่านแนวคิดปีตาธิปไตยในวัฒนธรรมภูมิภาคเอเชีย โดยมุ่งเน้นที่วัฒนธรรมจีน อินเดีย และไทย ของ ณรงค์ธรณ รอดทรัพย์ (2555) ที่กล่าวไว้ว่าแนวคิดปีตาธิปไตยยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน ทั้งสามวัฒนธรรม โดยปรากฏอยู่ในระบบเครือญาติ ความเชื่อ เศรษฐกิจ ศาสนา นิทานตำนานและวิถีการดำเนินชีวิต ที่มักเกิดทุนผู้ชายให้อยู่เหนือผู้หญิงในหลายด้าน ถึงแม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่าแนวคิดดังกล่าวได้ลดน้อยลงไปจากสังคมไทยในปัจจุบันแล้ว แต่ละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง ยังคงมีภาพที่ตอกย้ำความชายเป็นใหญ่ในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนในด้านของเครือญาติ ว่ายังคงปรากฏอยู่อย่างชัดเจน เห็นได้จากการดำเนินเรื่องตั้งแต่ตอนแรกจนถึงตอนสุดท้าย ว่ามีการเกิดทุนผู้ชายให้อยู่เหนือกว่าผู้หญิงจริง และยังมีการเกิดทุนผู้ชายที่อาวุโสกว่า ให้อยู่เหนือผู้ชายที่อาวุโสน้อยกว่า ซึ่งความอาวุโสไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุเพียงเท่านั้น แต่ยังมาจากการลำดับญาติของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนอีกด้วย เช่น การที่อามาปารณิและคนอื่น ๆ ในครอบครัว ยกให้พิท อยู่เหนือกว่า อี้ ถึงแม้ว่า อี้ จะเกิดก่อน พิท แต่เมื่อ พิท เป็นลูกชายของลูกชายคนโต (ตัวซุง) ก็ทำให้ พิท มีศักดิ์ในครอบครัวสูงกว่า อี้ ที่เป็นหลานนอกไปโดยปริยาย และการลำดับญาติเช่นนี้ ยังนำมาสู่การปฏิบัติต่อลูกหลานอย่างไม่เท่าเทียม เช่นในฉากที่มีการรับขวัญแรกเกิด และฉากการให้เงินอั่งเปาในวันตรุษจีน พิท จะได้เงินและสิ่งของมากกว่า อี้ เสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน และเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับระบบชายเป็นใหญ่ภายในครอบครัว

2. การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นแค่เพียงการศึกษาผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง เลือดข้นคนจาง (2561) เท่านั้น มิได้ศึกษาเปรียบเทียบกับบทละครโทรทัศน์เรื่องอื่น และกลุ่มตัวอย่างอื่นในชีวิตจริง ผู้ที่สนใจศึกษาผลกระทบที่เพศชายได้รับจากสังคมชายเป็นใหญ่ต่อไป ควรศึกษาให้ครอบคลุมถึงบทละครโทรทัศน์เรื่องอื่น ๆ และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายด้วย เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกษม ปราณีธยาชัย. (2544). *ผู้ชายในครอบครัวจีน กรณีศึกษา : ครอบครัวคนจีนแต่จิวใน ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์. (2555). ปีตาธิปไตย : ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงในสังคมเอเชีย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 4(2), 30-46.
- เดโช สนวนานนท์. (2519). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธนวัฒน์ ปัญญานันท์ และ ธีรวัฒน์ วรรณพฤกษ์. (2565). ผู้ชายกับความอ่อนแอของความเป็นชาย ในสังคมปีตาธิปไตยไทย กรณีศึกษา ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมผี (2545) เดอะเลตเตอร์ เขียนเป็นส่งตาย (2549) และผีไม้จิ้มฟัน (2550). *วารสารการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 10(1), 325-354.
- ธนสิน ชูตินธรรานนท์. (2564). บทราฟิงในนวนิยายไทยเรื่องเลือดข้นคนจาง. *วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 9(2), 160-175.
- พลากร เจียมธีระนาถ. (2554). วาทกรรมชายเป็นใหญ่ในภาพยนตร์ไทยที่ให้ความสำคัญแก่สตรี. *ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- พาฝัน หน่อแก้ว. (2565). 'มายาคติ' และ 'ความเชื่อ' ในโลกชายเป็นใหญ่ ที่ยังคงตีตรากดขี่ความเท่าเทียม ทางเพศ. สืบค้น กุมภาพันธ์ 22, 2565 จาก <https://themomentum.co/feature-myths-of-gender-equality/>
- มิเชล ซิมบาลิส โรซัลโด. (1974). *ทฤษฎีเกี่ยวกับ ผู้หญิงวัฒนธรรมและสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม.
- เสนาะ เจริญพร. (2548). *ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทอง*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- Bhasin, Kamla. (1993). *What is Patriarchy*. New Delhi.
- Freud, Sigmund. (1921). *Group Psychology and The Analysis of the Ego* Sigmund Freud. New York: Bantam Books.